

Η ανάγνωση αγιογραφικών αναγνωσμάτων σε νεοελληνική μετάφραση (Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη κ.κ. Αμβροσίου)

Date : Μαΐου 7, 2006

1. Μερικοί αγράμματοι ψαράδες της Γεννησαρέτ, όταν έλαβαν τον φωτισμόν του Αγίου Πνεύματος κατά την ημέραν της Πεντηκοστής, άρχισαν να διηγούνται τα μεγαλεία του Θεού «ετέραις γλώσσαις»! Αυτό που τους έδωσε την ικανότητα να μιλήσουν ξένες γλώσσες δεν ήταν τίποτε άλλο, παρά η έλλαμψις του Παναγίου Πνεύματος. Είναι το «εργαλείο» με το οποίο μπορούμε κι' εμείς σήμερα, όπως και κάθε χριστιανός σε οποιαδήποτε εποχή και αν έζησε, να χρησιμοποιήσουμε για την κατανόηση των θεοπνεύστων λογίων. Η Καινή Διαθήκη περιέχει αυτά τα θεόπνευστα λόγια, την Διδαχήν Ιησού Χριστού.

2. Γι' αυτό και οι θεόπνευστοι Πατέρες της Εκκλησίας μας ώρισαν, ολίγον προ της αναγνώσεως της Αποστολικής και της Ευαγγελικής περικοπής να αναπέμπεται μυστικά προσευχή προς τον Κύριον, δια της οποίας ζητείται η έλλαμψις «εν ταις καρδίας ημών», δηλ. ο εσωτερικός φωτισμός της ψυχής μας, του Παναγίου Πνεύματος εις την «κατανόησιν των ευαγγελικών κηρυγμάτων».

3. Η κατανόησις των αγίων Γραφών δεν είναι ζήτημα του νοός, αλλά της καρδίας. Είναι η βίωσις του «ελθε και σκήνωσον εν ημίν». Είναι συνάρτησις της εσωτερικής μας καθαρότητος. Είναι η βίωσις των λόγων «Μακάριοι οι καθαροί τη καρδία, ότι αυτοί τον Θεόν όψονται».

4. Η καινοτομία που επιχειρεί ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος με την ανάγνωση των αγιογραφικών αναγνωσμάτων κατά την θεία λατρεία σε ερμηνευτική απόδοση είναι -χωρίς αμφιβολία- μια πολύ τολμηρή προσπάθεια. Άλλους θα ενθουσιάση και άλλους θα αναστατώση. Θαυμάζω το κουράγιο του Αρχιεπισκόπου στο να ανοίγη κάθε φορά νέα μέτωπα, κάποτε μάλιστα χωρίς λόγο!

5. Προσωπικά λοιπόν πιστεύω, ότι το ζήτημα της κατανοήσεως των Αγίων Γραφών προεχόντως δεν είναι πρόβλημα γνώσεων, αλλά φωτισμού και ελλάμψεως εσωτερικής, όπως το είπαμε ήδη. Είναι δηλ. αποτέλεσμα συνεργασίας δύο παραγόντων: της θελήσεως του πιστού και της επισκιά-σεως, δηλ. φωτισμού, του Παναγίου Πνεύματος στην καρδιά του. Χωρίς αυτά κατανόηση των ιερών κειμένων δεν επιτυγχάνεται.

6. Αντί να προσπαθήσουμε να χαμηλώσουμε τις πνευματικές κορυφές, καλύ-τερα θα

ήταν να μάθουμε τους πιστούς μας να θαυμάζουν τα ουράνια αγαθά, τις κορφές, και να χειραγωγούμε τις ψυχές των στο ανέβασμα στα ουράνια ύψη της αγιότητας. Υπάρχουν ακόμη άτομα παλαιότερων γενεών, τα οποία δεν ετελείωσαν ούτε καν το Δημοτικό! Και όμως όχι μόνο κατανοούν τα αγιογραφικά κείμενα, και μάλιστα τα ευαγγελικά αναγνώσματα, αλλά και τρέφονται απ' αυτά. Φρονώ ταπεινά, ότι είναι λάθος να δίδουμε τόση βαρύτητα στην ερμηνευτική απόδοση των ιερών κειμένων και να εισάγουμε τολμηρές καινοτομίες στη θεία λατρεία μας. Άλλωστε υπάρχουν τόσες και τόσες εκδόσεις ερμηνείας της Καινής Διαθήκης στις οποίες μπορεί κάποιος να αναζητήσει βοήθεια.

7. Η ερμηνευτική απόδοση μιας ευαγγελικής περικοπής μπορεί βέβαια να μας βοηθήσει στη γραμματική και την λεκτική κατανόηση των ιερών λογίων, αλλά δεν έχει την δύναμη να μας οδηγήσει στην εσωτερική κατανόηση, στην εμπάθυνση και την «πνευματική πρόσληψη» του θείου λόγου. Το ερώτημα «γινώσκεις, α αναγιγνώσκεις;» παραμένει διαχρονικό και πάντοτε επίκαιρο.

8. Εξ άλλου το θείο κήρυγμα αυτόν ακριβώς το σκοπό εξυπηρετεί:! Κηρύττουμε, για να εξηγήσουμε και να αναλύσουμε στους πιστούς μας το περιεχόμενο του Ευαγγελίου. Είναι ένα δυνατό όπλο στα χέρια μας, το οποίο οφείλουμε και πρέπει να το αξιοποιήσουμε περισσότερο για την οικοδομή των πιστών.

9. Κατά την ταπεινή μου γνώμη, θα ήταν προτιμότερο να αυξήσουμε την ποιμαντική μας μέριμνα και να στρέψουμε την αγωνία μας στην αναζήτηση τρόπων και μεθόδων επιστροφής των πιστών στον κατά Κυριακήν εκκλησιασμό τους, στην τήρηση της εβδομής εντολής. Το μεγαλύτερο ποιμαντικό μας πρόβλημα σήμερα δεν είναι η κατανόηση του Ευαγγελίου, αλλ' η αραιώση του εκκλησιάσματος. Οι νέοι μας σήμερα δεν εκκλησιάζονται! Ας εργασθούμε, λοιπόν, ώστε να οδηγήσουμε τον σύγχρονο άνθρωπο στην Εκκλησία για να παρακολουθήσει την θεία λειτουργία της Κυριακής και ας προσέξουμε καλύτερα το περιεχόμενο του κηρύγματός μας. Με την διπλή ανάγνωση θα καταπονήσουμε περισσότερο το εκκλησίασμα και στο τέλος θα διαπιστώσουμε, ότι με την πάροδο του χρόνου η ερμηνευτική απόδοση θα κυριαρχήσει έτσι ώστε να εκτοπίσει την ανάγνωση του πρωτό-τυπου κειμένου!

10. Τοιουτοτρόπως είναι σχεδόν βέβαιο, ότι ο Μακαριώτατος κ. Χριστόδουλος γι' αυτήν την καινοτομία, την οποία εισηγείται και θέτει σήμερα σε εφαρ-μογή, από τον ιστορικό του μέλλοντος θα κατακριθεί. Φοβούμαι μάλιστα, ότι θα παραλληλισθή με τον τέως Πρωθυπουργό κ. Γ. Ράλλη, ο οποίος δια της καθιερώσεως του μονοτικού συστήματος και της νεοελληνικής γλώσσας κατέστρεψε την γλώσσα μας και εζημίωσε τον ελληνισμό. Δικαίως η αδίκως απεκλήθη «νεκροθάπτης της ελληνικής γλώσσας»! Αντί να μορφώσει τον Έλληνα, μετέτρεψε και τους μορφωμένους σε απαιδευτούς! Οι νέες γενεές δεν έμαθαν ποτέ τι σημαίνουν οι λέξεις «αρωγή» και «ευδοκίμησις»!

11. Πρωταρχική λοιπόν μέριμνά μας πρέπει να είναι το πως θα πείσωμε τον σημερινό άνθρωπο να εκκλησιάζεται, και ότι ο κατά Κυριακήν εκκλησιασμός είναι όχι μόνο εντολή του Θεού, αλλά και ανάγκη της ψυχής. Κανείς, εξ όσων γνωρίζω, δεν επικαλέσθηκε ως δικαιολογίαν το επιχείρημα «δεν πηγαίνω στην εκκλησία, γιατί δεν κατανοώ το ευαγγέλιο»! Αντιθέτως πολλοί λένουν: «δεν μπορώ να εκκλησιασθώ, επειδή δε καταλαβαίνω την γλώσσα της λατρείας. Δεν κατανοώ την γλώσσα της Εκκλησίας»! Ωστε λοιπόν, αν πρέπει να αλλάξει κάτι, αυτό είναι η γλώσσα των υμνολογικών και των λειτουργικών κειμένων και όχι η γλώσσα του Ευαγγελίου! Αν όλα τα της λατρείας μας αλλάξουν, τότε βεβαίως να συμπεριληφθή και η γλώσσα των Ευαγγελίων. Αλλά ποιός θα τολμούσε να θέσει ένα τέτοιο ζήτημα;

12. Αν θέλαμε να βοηθήσουμε τον σημερινό άνθρωπο να επανέλθη στο Ναό και να εκκλησιάζεται κάθε Κυριακή, θα μπορούσαμε να κάνουμε μερικά άλλα καινοτόμα βήματα, όπως είναι

α) η συντόμευση του χρόνου τελέσεως της θείας λειτουργίας, δια της απλουστεύσεως του μέλους, δια της παραλείψεως των «Κατηχουμένων» και της «Εκτενούς Δείσεως», δια της αποφυγής του αργού «αλληλουαρίου» κ.α. Οπωσδήποτε όχι δια της αλλαγής των παραδεδομένων λειτουργικών τύπων. Η θεία λειτουργία μπορεί και πρέπει να διαρκεί όχι περισσότερο από μια ώρα! Τόσο άλλωστε διαρκεί μια «καθημερινή» λειτουργία!

Μερικά ακόμη καινοτόμα βήματα θα ήσαν:

β) ειδικά για τους μαθητές των Σχολείων η καθιέρωση ενός άλλου απλουστέρου λειτουργικού τύπου.

γ) Η προσθήκη η και η αλλαγή των ωρών τελέσεως της θείας λειτουργίας. Να καθιερώσουμε π.χ. μια λειτουργία το βράδυ του Σαββάτου, ώστε να διευκολυνθούν όσοι δεν μπορούν να σηκωθούν το πρωί της Κυριακής.

δ) Η επαναφορά της απλότητας στη ζωή των Κληρικών.

ε) Η επιστροφή μας στην χριστιανική ταπείνωση. Είμεθα Διάκονοι Χριστού, δεν ασκούμε εξουσίαν!

στ) Η αποφυγή της εκκοσμικεύσεως της Εκκλησίας και των της Εκκλησίας. ζ) Η σπανιότερη χρήση πολυτελών αμφίων.

η) Η ταχεία διερεύνηση των καταγγελλομένων σκανδάλων και η απομάκρυνση των σκανδαλοποιών προσώπων.

θ) Η βίωση της πνευματικής ζωής, η επαύξηση της αξιοπιστίας μας ως ανθρώπων του Θεού, η ενσάρκωση οσιακών προτύπων κ.α.

Ας μη κρυβώμαστε πίσω από το δάκτυλό μας: εμείς οι κληρικοί κάποτε - κάποτε, όταν τελούμε το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, δεν είμεθα «μυσταγωγοί» και «μυσταγωγικοί», δεν βιώνουμε το «Μυστήριο», αλλά φερόμεθα και συμπεριφερόμεθα σαν ηθοποιοί, και μάλιστα σε μια πολύ αποτυχημένη έκδοση του ρόλου αυτού! Αυτό ο κόσμος συχνά το αντιλαμβάνεται και τότε μας αποστρέφεται! Ωστε λοιπόν η συμπεριφορά και η αξιοπιστία ημών των Κληρικών είναι το πιο μεγάλο εκκλησιαστικό πρόβλημα σήμερα και όχι βέβαια η γλώσσα του Ευαγγελίου!

13. Αυτά και άλλα παρόμοια ζητήματα, αργά η γρήγορα, θα τεθούν πλέον στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Θα αποδειχθή τότε, ότι η κίνηση του Αρχιεπισκόπου έγινε βιαστικά, χωρίς προετοιμασία και χωρίς προΐδεασμό των πιστών. Έτσι ξαφνικά άνοιξε μια πόρτα, την οποία απ' εδώ και εμπρός ουδείς θα δυνηθή να κλείση! Ουδείς θα είναι ικανός να ελέγξη τις εξελίξεις! Τι θα κάνωμε άραγε αν η καινοτομία του Αρχιεπισκόπου ήθελεν αποδειχθή ατελέσφορο η και βλαπτικό για τη ζωή της Εκκλησίας μέτρο; Τίποτε απολύτως. Το ποτάμι δεν γυρίζει πίσω. Πολλοί «νεωτεριστές» Κληρικοί ανέμεναν την ευκαιρία. Ανοίξαμε δυστυχώς τους ασκούς του Αιόλου! Ο πόνος ψυχής μας είναι ήδη βαθύς και ασήκωτος, ίσως δε και αγιάτρευτος!

14. Προσωπικά πιστεύω, ότι δεν είναι ο γυαλός στραβός, αλλ' ότι εμείς στραβά αρμενίζουμε! Ακολουθούμε ήδη μια λανθασμένη πορεία. Αντί να δώσουμε στον κόσμο ένα παράδειγμα σαρκωμένης αγιότητας, αντί να του δώσουμε ζωντανά οσιακά πρότυπα αρετής, ώστε ο σύγχρονος άνθρωπος να εμπνευσθή, να ανέβη πνευματικά και να αγιασθή, αγιαζόμενος δε να λάβη τον φωτισμό το Αγίου Πνεύματος, επιχειρούμε να από-ιεροποιήσουμε τα ιερά κείμενα! Θα μετατρέψουμε έτσι τις ευαγγελικές διηγήσεις σε χαρούμενες ιστοριούλες και θακαθησυχάσουμε την συνείδησή μας! Μακάρι ο συλλογισμός μου να αποδειχθή λανθασμένος! Φαίνεται, ότι τελικά ο σημερινός άνθρωπος θα συνεχίση να παλεύει αβοήθητος στο τέλμα της ύλης και των παθών!

15. Ας μου επιτραπή να θέσω ένα ερώτημα: μήπως σε μια περίοδο, όπου οι χριστιανοί της Δύσεως αναζητούν τρόπους, για να επιστρέψουν στις αιώνιες αξίες του Ευαγγελίου, την ίδια ώρα εμείς σημειώνουμε βήματα προς τα όπισθεν; «Μαθήματα εγκράτειας όσον αφορά τη σεξουαλική τους συμπεριφορά ετοιμάζονται να παρακολουθήσουν για μια ακόμα σχολική χρονιά χιλιάδες μαθητές στις Η.Π.Α.», λέγει μια σχετική είδηση. «Υπολο-γίζεται ότι το 1/3 των Αμερικανών μαθητών θα συμμετάσχουν στα συγκεκριμένα μαθήματα, που διοργανώνονται από το κίνημα «Abstinence Only (Εγκράτεια Μόνο), το οποίο καταδικάζει το σεξ πριν από το γαμο. Τα μαθήματα προωθούνται σε πολλά σχολεία των Η.Π.Α. ως υποκατάστατο του μαθήματος της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης» (βλ. Ο Κόσμος του Επεν-δυτή, 25.09.04). Εμείς σήμερα αποφεύγουμε να θίξουμε στα νέα παιδιά τέτοια και τόσο καυτά ζητήματα, για να μη μας παραλάβουν οι δημοσιογράφοι! Η αλλαγή της γλώσσας όμως όχι μόνο δεν ενοχλεί,, αλλά μάλλον ενθουσιάζει τους κοσμικούς κριτές μας!

16. Το ήθος, λοιπόν, στην Εκκλησία και στη ζωή των εκκλησιαστικών ανθρώπων είναι το ζητούμενο. Η βίωση της Ηθικής, στην στενή και στην πλατειά έννοιά της, είναι το αίτημα της εποχής μας. Οι σημερινοί άνθρωποι αποφεύγουν να προσέλθουν στους Ναούς μας, όχι διότι δεν κατανοούν το Ευαγγέλιο, αλλά διότι εκείνοι που το διαβάζουν, που το ερμηνεύουν και που το διδάσκουν, (δηλ. όλοι εμείς οι ιερωμένοι)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<http://alopsis.gr>

δεν το βιώνουν όσο και όπως πρέπει! Προκαλούμε μάλλον και σκανδαλίζουμε! Δεν οικοδομούμε και δεν διδάσκουμε το λαό του Θεού! Είναι, δυστυχώς περισσότεροι οι πιστοί εκείνοι, που ζητούν μια ηθική κάθαρση στους κόλπους των ιερωμένων όλων των βαθμίδων, από εκείνους οι οποίοι ζητούν την ερμηνευτική απόδοση των αγιογραφικών αναγνωσμάτων.

Εν κατακλείδι φρονώ, ότι το θέμα της εισαγωγής της αναγνώσεως των αγιογραφικών κειμένων στη δημοτική γλώσσα πρέπει να κριθεί -και θα κριθεί- από την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας. Εκεί όλοι με σύνεση και νηφαλιότητα θα έχουμε την ευκαιρία να σκεφθούμε, να προβληματισθούμε, να ανταλλάξωμε απόψεις και τελικώς να τοποθετηθούμε υπεύθυνα. (Πηγή: Ι.Μ. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ, 5-10-2004)